

вичок у вирішенні складних нетипових професійних завдань, – головна мета вищої спеціальної освіти.

Ураховуючи значимість умінь у професійній діяльності лікаря-стоматолога, цей критерій розглядається як головний у визначенні рівня професійної підготовки.

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ВИКЛАДАННЯ ЗАГАЛЬНОЇ ГІГІЄНИ ЯК ДИСЦИПЛІНИ МЕДИКО-ПРОФІЛАКТИЧНОГО ПРОФІЛЮ

Т.М.Матвієнко

Становлення України як держави нової формації супроводжується впровадженням концепції перебудови вищої медичної школи, що, в свою чергу, потребує перегляду традиційних методів та методик викладання навчальних дисциплін, зокрема і загальної гігієни та екології.

Основною метою навчання студента у вищому навчальному закладі є формування фахівця із широкою науковою і практичною підготовкою, який досконало володіє своєю спеціальністю. Однак, необхідні знання не можуть бути передані в готовому вигляді шляхом показу чи повідомлення, вони можуть бути отримані тільки в результаті суворо визначеної, активної діяльності студента. Значне скорочення аудиторного курсу загальної гігієни відповідно до нових навчальних планів також потребувало перебудови навчального процесу в плані збільшення часу самостійної позааудиторної роботи, що поставило нові завдання перед професорсько-викладацьким складом кафедри і спонукало до пошуків шляхів удосконалення викладання нашої дисципліни.

Одним зі шляхів активізації навчального процесу є керована самопідготовка студентів до майбутніх занять. На кафедрі загальної гігієни для позааудиторної підготовки студентів виділена окрема кімната, обладнана необхідними інструктивно-методичними, дидактичними матеріалами та наочними приладами. У кожній методичній розробці для організації самостійної роботи акцентована увага студента на меті майбутнього заняття, основних теоретичних питаннях та практичних навичках, якими він повинен опанувати в процесі навчання. Основні питання за темами занять складені таким чином, що вони допомагають студентові виділити з усього матеріалу, що вивчається, головні моменти, не втрачаючи другорядних, витримати логічну послідовність у його засвоєнні.

У методичних розробках практичних занять наведена форма позааудиторної підготовки, що передбачає роботу студента над рекомендованою літературою з метою теоретичної та практичної підготовки, закріплення засвоєного матеріалу шляхом розв'язання ситуаційних задач. Завдання передбачають і опанування навичками науково-практичної роботи санітарного лікаря – виконання конкретного завдання з науково-дослідної роботи (НДРС) за однією із запропонованих тем протягом семестру. Для контролю завершення самопідготовки та ступеня засвоєння матеріалу студентові пропонується сформулювати усні відповіді на поставлені за-

питання, розв'язати ситуаційні задачі, продумати хід виконання самостійної роботи.

Ситуаційні задачі, що пропонуються студентам як для аудиторної роботи, так і для позааудиторної підготовки, підготовлені на матеріалах із практики санітарно-епідеміологічної служби. Особлива увага в цьому напрямку приділяється формуванню практичних навичок проведення санітарно-гігієнічної експертизи питної води на прикладі даних лабораторного дослідження проби води, аналізу індивідуального харчування студентів та комплексної оцінки фізичного розвитку дітей і підлітків. Студент на прикладі ситуаційної задачі вибирає варіанти вирішення конкретних, найбільш характерних завдань роботи лікаря лікувального чи медико-профілактичного профілю, засвоює теоретичний і практичний матеріал та виявляє можливі прогалини в знаннях, унаслідок чого в нього формується система професійних навичок і вмінь. Здебільшого розбір ситуаційних задач проводиться у вигляді дискусії, в якій основним доповідачем є студент, що розв'язував задачу, а його колеги виступають опонентами.

Також у процесі засвоєння дисципліни студенти ознайомлюються з основними формами роботи санітарно-епідеміологічної служби, а саме: поточного санітарного нагляду, тобто опановують методиками проведення санітарно-гігієнічного обстеження і санітарного опису на прикладі вивчення умов проживання й обстеження лікувально-профілактичного закладу та запобіжного санітарного нагляду (розглядання проектів лікарень зі складанням висновку). Практичні заняття, відведені на ці теми, допомагають студентам у засвоєнні теоретичного матеріалу, формуванні алгоритму практичної діяльності, виконують профорієнтаційну функцію, оскільки дають можливість майбутньому лікареві визначитися з вибором фаху.

Крім того, з метою ознайомлення з актуальними проблемами сучасної гігієнічної науки та практики, основними напрямками наукових досліджень, формами їх упровадження в практику, для встановлення особистих творчих планів та контактів із провідними спеціалістами, подальших індивідуальних консультацій і майбутньої роботи в санітарно-епідеміологічній службі для студентів третього, четвертого й особливо шостого курсів медичного факультету організуються практичні заняття на базах закладів санітарно-епідеміологічної служби м. Полтави, різних санітарно-технічних об'єктів.

Таким чином, сучасне бачення навчального процесу базується на максимальному наближенні викладання дисципліни до практичної діяльності санітарного лікаря, що дозволяє забезпечити високу якість та ефективність підготовки медичних кадрів.